

Protocol opslag en vervoer van reststoffen van drinkwaterbedrijven

versie 1.1 d.d. 9 Augustus 2016

Protocol opslag en vervoer van reststoffen van drinkwaterbedrijven

Inhoudsopgave

Het protocol is als volgt opgezet:

1. Reikwijdte en doelstelling
2. Begrippen en definities
3. Uitgangspunten en toelichting bij de procedures voor opslag en vervoer
 - 3.1 Algemeen
 - 3.2 Afvalstof of bijproduct?
 - 3.3 Regelingen ten aanzien van afvalstoffen
 - 3.4 Regelingen ten aanzien van bijproducten
 - 3.5 Eisen van derden
 - 3.6 Opslag
4. Procedures
 - 4.1 Procedure voor vervoer
 - 4.2 Procedure voor opslag

In dit protocol wordt op meerdere plaatsen verwezen naar andere (regelgevende) documenten. Die documenten kunnen via de opgenomen hyperlinks worden geopend.

1. Reikwijdte en doelstelling

Onderstaand protocol heeft betrekking op de opslag en het vervoer van reststoffen van drinkwaterbedrijven¹ en is onderdeel van de ‘Inkoopvoorwaarden AquaMinerals B.V.’ Onder reststoffen worden in dit protocol verstaan stoffen die vrijkomen dan wel overblijven bij de bereiding en distributie van (een halffabrikaat) drinkwater uit (oever)grond- dan wel oppervlaktewater, zowel in ruwe als in bewerkte vorm. Onder bepaalde omstandigheden kunnen ook materialen die specifiek zijn voor de drinkwaterbedrijven (bijvoorbeeld UV-lampen en asbestcement buizen), als reststof worden beschouwd. Reststoffen worden onderscheiden in afvalstoffen en bijproducten. Dit onderscheid is van belang omdat per categorie verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn.

2. Begrippen en definities

De volgende begrippen en definities worden in het protocol gebruikt (in alfabetische volgorde en met tussenhaakjes de herkomst van de definitie indien van toepassing):

- Afvalstoffen (Wet milieubeheer): alle stoffen, preparaten of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen
- Afzender: degene die aan de vervoerder c.q. inzamelaar opdracht geeft tot het vervoer van afvalstoffen in de zin van de Wet milieubeheer
- AP04: erkende partijkeuring op basis van het Bouwstoffenbesluit²
- Bedrijfsafvalstoffen (Wet milieubeheer): afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen
- Begeleidingsbrief: vrachtbrief in de zin van artikel 10.39 lid 2 Wet Milieubeheer
- Bemiddelaar: (rechts)persoon die zelf geen afvalstoffen in eigendom heeft, maar voor anderen regelingen treft voor het beheer ervan
- Bouwstof (Besluit bodemkwaliteit): materiaal waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10 gewichtsprocent van dat materiaal bedragen, uitgezonderd vlakglas, metallisch aluminium, grond of baggerspecie, dat is bestemd om te worden toegepast
- Bijproduct (Inkoopvoorwaarden AquaMinerals B.V.): de reststof die het resultaat is van een productieproces dat niet in de eerste plaats is bedoeld voor de productie van die stof en waarbij is voldaan aan de voorwaarden genoemd in artikel 5, eerste lid van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen nr. 2008/98/EG, c.q. de Wet milieubeheer, te weten:
 - Het is zeker dat de stof zal worden gebruikt;
 - De stof kan onmiddellijk worden gebruikt zonder verdere andere behandeling dan die welke bij de normale productie gangbaar is;
 - De stof wordt geproduceerd als integraal onderdeel van een productieproces;
 - Verder gebruik van de stof is rechtmatig en zal niet leiden tot ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.

¹ Zie ‘Sectorplan 17 Reststoffen van drinkwaterbereiding’ van LAP2 ([Landelijk afvalbeheerplan 2009 - 2021](#)).

² Het Bouwstoffenbesluit is inmiddels volledig vervangen door het [Besluit bodemkwaliteit](#). Dit is gefaseerd uitgevoerd. Per 1 januari 2008 is het gedeelte voor de toepassingen op waterbodem (soms ‘natte toepassing’ genoemd) van kracht geworden en per 1 juli 2008 is het overige gedeelte voor de toepassingen op landbodem (soms ‘droge toepassing’ genoemd) ingegaan.

- CRM/AVC-vrachtbrief: vrachtbrief voor binnenlands (AVC) en internationaal (CMR) wegvervoer met verwijzing naar de AVC 2002
- Dedicated transport: transport waarbij per voertuig slechts lading van één opdrachtgever wordt vervoerd (onderscheiden van ‘non-dedicated’ of ‘gecombineerd transport’)
- Gevaarlijke afvalstof (Wet milieubeheer): afvalstof die een of meer van de in bijlage III bij de kaderrichtlijn afvalstoffen³ genoemde gevaarlijke eigenschappen bezit⁴
- Handelaar: een (rechts)persoon die afvalstoffen koopt en verkoopt, en het afval in eigendom heeft (maar niet feitelijk hoeft te bezitten) en die waar het afvalstoffen betreft, is geregistreerd op de VIHB-lijst
- Inrichting (Wet milieubeheer): elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht
- Inzamelaar: de rechtspersoon die de inzameling uitvoert
- Inzameling (Wet milieubeheer): verzameling van afvalstoffen, met inbegrip van de voorlopige sortering en de voorlopige opslag van afvalstoffen, om deze daarna te vervoeren naar een afvalverwerkingsinstallatie
- NIWO: Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie, onder meer belast met het beheer van de VIHB-lijst
- Non-dedicated transport: transport waarbij per voertuig ladingen van meerdere opdrachtgevers worden vervoerd
- Ontdoener: de vestiging van het bedrijf of de instelling, dat/die zich van de afvalstoffen (nadrukkelijk uitsluitend afvalstoffen) moet ontdoen
- Ontvanger: de ontvanger van afvalstoffen, de rechtspersoon die de afvalstoffen in ontvangst neemt
- Opslag: opslag van stoffen conform de vereiste vergunningen en voorschriften
- Opslagbedrijf (Inkoopvoorwaarden AquaMinerals B.V.): de onderneming die in opdracht van AquaMinerals en/of en ten behoeve van AquaMinerals reststoffen in opslag heeft
- Producent: de rechtspersoon die een reststof produceert
- Stoffen (Wet milieubeheer): chemische elementen en de verbindingen ervan, zoals deze voorkomen in natuurlijke toestand of bij de vervaardiging ontstaan, met inbegrip van alle additieven die nodig zijn voor het behoud van de stabiliteit ervan en alle onzuiverheden ten gevolge van het toegepaste procedé, doch met uitzondering van elk oplosmiddel dat kan worden afgescheiden zonder dat de stabiliteit van de stof wordt aangetast of de samenstelling ervan wordt gewijzigd
- Vervoer: het vervoer van reststoffen vanaf een productielocatie naar een afnemer van AquaMinerals al dan niet via een opslag, door via AquaMinerals gecontracteerde vervoerders. Het gaat om vervoer over de weg en over het water.
- Vervoerder: een bedrijf dat zich toelegt op het vervoer van goederen
- Verwijdering (Wet milieubeheer): elke handeling met afvalstoffen die geen nuttige toepassing is zelfs indien de handeling er in tweede instantie toe leidt dat stoffen of energie worden teruggewonnen, tot welke handelingen in ieder geval

³ Er wordt bedoeld de Europese [Kaderrichtlijn afvalstoffen](#).

⁴ De [Wet milieubeheer](#) verplicht om gevaarlijke afvalstoffen gescheiden te houden en gescheiden af te geven. Welke afvalstoffen dit zijn, is vastgelegd in de [Regeling Europese afvalstoffenlijst](#) ([Eural](#)).

behoren de handelingen die zijn genoemd in bijlage I bij de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen

- VIHB-lijst: de landelijke lijst van Vervoerders, Inzamelaars, Handelaren en Bemiddelaars zoals bedoeld in artikel 10.55 lid 1, aanhef en onder b. van de Wet Milieubeheer

3. Uitgangspunten en toelichting bij de procedures voor opslag en vervoer

3.1 Algemeen

Dit protocol heeft betrekking op de opslag en het vervoer van alle reststoffen die in opdracht van AquaMinerals worden vervoerd en opgeslagen: suspensies, granulaire stoffen, vloeistoffen en vaste stoffen en materialen⁵. Het protocol gaat nadrukkelijk niet in op 'gevaarlijke afvalstoffen'.

- AquaMinerals treedt op als 'shared service center' voor de drinkwaterbedrijven. AquaMinerals is overeenkomstig de 'Wet milieubeheer' als 'handelaar' en als 'bemiddelaar' opgenomen in het VIHB-register (Register van Vervoerders, Inzamelaars, Handelaren en Bemiddelaars van afvalstoffen).
- Bij het vervoer van een reststof treedt AquaMinerals op als juridisch eigenaar vanaf de productielocatie (drinkwaterbedrijf), tenzij in het contract met het leverende bedrijf anders is vastgelegd.
- AquaMinerals draagt zorg voor het opstellen van contracten met vervoerders, opslagbedrijven en afnemers.
- Voor het vervoer van vloeibare reststoffen wordt gebruik gemaakt van een tankauto. Vaste reststoffen worden vervoerd in bijvoorbeeld een container of (afgedekte) laadbak van een vrachtwagen.
- Voor ieder willekeurig wegtransport is een 'transportbrief' wettelijk verplicht. Voor het vervoer van bijproducten wordt gebruik gemaakt van een 'CMR/AVC-vrachtbrief', die geschikt is voor binnenlands (AVC) en internationaal (CMR) wegvervoer met verwijzing naar de AVC 2002. Voor het weg- en watervervoer van afvalstoffen is in plaats van een transportbrief een 'begeleidingsbrief' verplicht. De begeleidingsbrief wordt door de opdrachtgever (AquaMinerals of gemachtigde) ondertekend.

3.2 Afvalstof of bijproduct?

Voor afvalstoffen en bijproducten zijn verschillende wettelijke regimes van toepassing. Derhalve moet op het moment van vervoer vanaf de productielocatie bekend zijn of er sprake is van afvalstof of bijproduct. De status is afhankelijk van de toepassing (afnemer) die door AquaMinerals wordt vastgesteld. Dit betekent dat door AquaMinerals aan de betrokken partijen moet worden gemeld welke status van toepassing is.

⁵ Zie ook LAP2 ([Landelijk afvalbeheerplan 2009 - 2021](#)) en het [Besluit bodemkwaliteit](#).

3.3 *Regelingen ten aanzien van afvalstoffen*

In de [Wet milieubeheer](#) en aanverwante regelingen zoals het [Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen](#), de [Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen](#) en de [Regeling vervoerders, inzamelaars, handelaars en bemiddelaars van afvalstoffen](#) zijn wettelijke regels gesteld ten aanzien van de afgifte van afvalstoffen. Het uitgangspunt is dat het verboden is zich door afgifte aan een ander van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen te ontdoen, tenzij die worden afgegeven aan een bevoegd persoon (artikel 10.37 Wet milieubeheer).

De reststoffen van de drinkwaterbedrijven kunnen deels worden gekwalificeerd als bedrijfsafvalstoffen (indien er geen sprake is van bijproduct) en vallen daarmee onder het afgifteverbod. De volgende bepalingen zijn met name van belang:

- Vervoerders en inzamelaars van afvalstoffen moeten zijn opgenomen in het VIHB-register.
- Er is een wettelijke regeling voor het melden en registreren voor alle partijen in de afvalketen vanaf het moment van het zich ontdoen van afvalstoffen en het vervoer, en de eventuele opslag daarvan tot aan het ontvangen en verwerken van die afvalstoffen. De ‘meldingsplicht’ ziet daarbij op de gegevens die door bepaalde schakels in de keten aan de overheid moeten worden gemeld. Het LMA (Landelijk Meldpunt Afvalstoffen) is door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aangewezen als instantie aan wie de meldingen moeten worden gedaan. De ‘registratieplicht’ ziet op de gegevens die door de diverse partijen in de keten moeten worden geregistreerd.

Ten aanzien van afvalstoffen geldt:

- Drinkwaterbedrijven hebben een registratieplicht;
- Vervoerders hebben een registratieplicht;
- Eigenaars van inrichtingen voor het overslaan van bedrijfsafvalstoffen die van buiten de inrichting afkomstig zijn met een opslagcapaciteit ten aanzien daarvan van 50 m³ of meer, of afvalverwerking waarvan gedeputeerde staten het bevoegd gezag is, hebben een meldingsplicht⁶;
Als deze afvalstoffen vanaf de opslaglocatie worden vervoerd naar een niet-meldingsplichtige inrichting dan heeft de eigenaar van de eerstgenoemde opslaglocatie een plicht tot melding van de afgifte.
- Ontvangers hebben een registratieplicht en soms een meldingsplicht als zij meldingsplichtig zijn (zie alinea hierboven en voetnoot 5).
- AquaMinerals als handelaar of bemiddelaar heeft een registratieplicht.
- Er dient een afgiftemelding plaats te vinden in het geval de afgifte plaatsvindt door een meldingsplichtige afvalverwerkende inrichting aan een niet-meldingsplichtige inrichting die de afvalstoffen nuttig toepast.
- De (doorslag van de) begeleidingsbrief, de gesloten overeenkomsten en mogelijke andere verzamelde gegevens dienen ten minste vijf jaar te worden bewaard.

De begeleidingsbrief wordt in de praktijk ingevuld door AquaMinerals of door de persoon die daartoe door AquaMinerals is gemachtigd.

⁶ Zie punt 3 van lid 2 respectievelijk lid 1 van artikel 2 van het [Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen](#).

Als de afvalstof wordt vervoerd naar een meldingsplichtige inrichting (zie voetnoot 5), moet een afvalstroomnummer worden ingevuld. Dat nummer wordt verstrekt door de ontvangende inrichting.

Voor een verdere beschrijving van de uitwerking van de wet- en regelgeving van afvalstoffen wordt verwezen naar de brochure [Transport van afval; Het transporteren, registreren en melden van afvalstoffen](#) van de ‘Stichting vervoeradres’ van november 2011. Daarnaast zijn onder andere op de website van het LMA (Landelijk Meldpunt Afvalstoffen) en in de [Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen](#) voorbeelden van begeleidingsbrieven opgenomen.

In de praktijk doen zich de volgende situaties en beslispunten voor:

- **Ondertekening begeleidingsbrief:**
Bij het transport van afvalstoffen moet een begeleidingsbrief aanwezig zijn die in principe door de ontdoener moet worden getekend. In de praktijk kan AquaMinerals namens de ontdoener tekenen. Dit moet dan wel schriftelijk met de ontdoener zijn overeengekomen. Ook is het mogelijk dat de vervoerder door AquaMinerals wordt gemachtigd om de begeleidingsbrief namens AquaMinerals te tekenen. Ook in dit geval zal dit schriftelijk moeten zijn vastgelegd. De AquaMinerals of diens gemachtigde ondertekent de begeleidingsbrief als afzender.
- **Vervoer van bouwstoffen:**
Bouwstoffen zijn in principe afvalstoffen, maar hebben een speciale status omdat sommige bouwstof ontvangende inrichtingen de afvalstoffen wel mogen ontvangen maar geen afvalstofverwerkende inrichtingen zijn. In dat geval behoeft op de begeleidingsbrief geen afvalstroomnummer te worden vermeld.

3.4 Regelingen ten aanzien van bijproducten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing voor bijproducten:

- Voor bijproducten kan worden volstaan met een reguliere vrachtbrief. De regelingen voor afvalstoffen ten aanzien van melden en registreren zijn voor bijproducten niet van toepassing.
- Om de handhaver zekerheid te geven over de status van de vervoerde stof is het van belang dat de vervoerder beschikt over de benodigde informatie. Daartoe wordt door AquaMinerals een document verstrekt met een bijproduct verklaring en de REACH-registratienummers voor de betreffende producten.

3.5 Eisen van derden

Op de terreinen van de producenten en afnemers kunnen specifieke regelingen gelden voor vervoerders en andere personen die zich op het terrein begeven. Met name op productielocaties kunnen specifieke regelingen gelden. Het is van belang dat de vervoerder zich op de hoogte stelt van specifieke eisen.

3.6 Opslag

In dit protocol heeft ‘Opslag’ betrekking op de opslag van reststoffen bij/op productielocaties, bij aannemers, bij vervoerders en bij opslagbedrijven.

Het gaat in dit protocol niet om de opslag bij afnemers van reststoffen.

Een opslagbedrijf dient te beschikken over alle vergunningen die zijn benodigd om bijproducten c.q. afvalstoffen op te slaan. Het opslagbedrijf dient zorg te dragen dat

aan de regelgeving ten aanzien van de opslag van reststoffen, melden en registratie wordt voldaan.

Afvalstoffen en bijproducten moeten strikt gescheiden worden opgeslagen.

Tevens moet de opslag zodanig zijn ingericht dat er geen verontreiniging kan plaatsvinden.

4. Procedures

4.1 Procedure voor vervoer

1. De vervoerder dient op de hoogte te zijn van alle wet- en regelgeving die betrekking heeft op het vervoer van afvalstoffen en bijproducten.
2. De vervoerder stelt vast of er sprake is van vervoer van afvalstoffen of bijproducten. AquaMinerals verstrekt hiertoe de benodigde gegevens en bepaalt de bestemming van de reststof. Dit kan gebeuren per transport of per contractperiode.
3. De vervoerder zorgt er te allen tijde voor dat het vervoer van afvalstoffen voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving. Dat impliceert dat (i) de vervoerder van afvalstoffen dient te zijn vermeld op de lijst van erkende vervoerders (artikel 10.45 Wet milieubeheer), (ii) voldoet aan de wet- en regelgeving ten aanzien van melden en registreren van afvalstoffen en (iii) de volledig en naar waarheid ingevulde begeleidingsbrief hanteert.
4. Vervoerder draagt zorg voor de benodigde ondertekening van de formulieren voor transport. AquaMinerals kan vervoerder machtigen om namens AquaMinerals te tekenen.
In geval van vervoer van afvalstoffen is de vervoerder in bezit van een begeleidingsbrief.
In geval van vervoer van bijproducten is vervoerder in bezit van documenten die de status van bijproduct aangeven, waaronder een lijst met de bijbehorende REACH-registratienummers.
5. De vervoerder stelt zich op de hoogte van de voorwaarden voor het werken op het terrein van het drinkwaterbedrijf en de ontvanger. Het drinkwaterbedrijf verstrekt hiervoor op verzoek (eventueel via AquaMinerals) de benodigde informatie.
6. Vervoerder draagt zorg dat er geen verontreiniging plaatsvindt van de te vervoeren stoffen.
De vervoerder draagt er zorg voor dat vóór het inladen van een nieuwe vracht de laadruimte schoon is bij non-dedicated transport. Hij voert daartoe een visuele inspectie uit. Als bewijs van voldoende reiniging kan bij non-dedicated transport door een tankauto een bewijs van reiniging worden vereist van een ATCN-erkend tankreinigingsbedrijf.
Voor dedicated transport gelden er geen speciale eisen ten aanzien van spoelen en reinigen. In dat geval moeten gegevens van de drie voorgaande vrachten kunnen worden overlegd.
In het geval er toch contaminatie plaatsvindt en een vracht wordt verontreinigd

door toedoen van een toerekenbare tekortkoming van de vervoerder, is deze aansprakelijk voor de daaruit voortvloeiende schade, te weten – onder andere maar niet uitsluitend – het verlies van de waarde van de verontreinigde vracht, de (extra) vervoerskosten van deze vracht waaronder die van de afvoer daarvan volgens de geldende wet- en regelgeving en alle overige bijkomende kosten en eventuele gevolgschade.

7. De vervoerder is volledig verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn personeel, ook op terreinen van drinkwaterbedrijven en afnemers, en dient daarom te beschikken over een VCA-certificaat. De vervoerder neemt de voorschriften van het betreffende (drinkwater)bedrijf te allen tijde in acht.
8. Indien van toepassing zorgt de vervoerder voor de benodigde labels, inclusief het oranje bord met het van toepassing zijnde ‘stofidentificatienummer’ of ‘UN-nummer’.
9. De vervoerder staat ervoor in dat uitsluitend gebruik wordt gemaakt van chauffeurs die de Nederlandse taal in woord en geschrift beheersen, behoudens in nader overeen te komen gevallen.
10. Bij bulkvervoer van reststoffen over water dienen voor het laden en lossen van het schip afdoende maatregelen te worden getroffen tegen verontreiniging van de directe omgeving van de installatie.
11. Bij de afvoer van afvalstoffen naar een andere EU-lidstaat of naar andere delen van de wereld dient te worden voldaan aan de [Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen](#) (EVOA).
12. AquaMinerals heeft het recht op ieder door haar gewenst moment het voor het vervoer van reststoffen door de vervoerder aangeboden vervoermiddel te controleren en – als deze niet aan de eisen van AquaMinerals voldoet – te laten vervangen door een ander schoon vervoermiddel zonder dat daaraan voor AquaMinerals extra kosten zijn verbonden.

4.2 Procedure voor opslag

1. De eigenaar van de opslaglocatie dient te beschikken over de benodigde vergunningen voor opslag van producten en – indien er sprake is van opslag van afvalstoffen – over een vergunning voor opslag van afvalstoffen.
2. De opslag van afvalstoffen en producten dient duidelijk gescheiden plaats te vinden.
3. De opslag dient zodanig te zijn dat er geen verontreiniging kan plaatsvinden die significante invloed heeft op de kwaliteit van de stoffen. Daartoe dient de inrichting voor opslag zodanig te zijn ingericht dat risico's voor verontreiniging door derden worden tegengegaan. Indien van belang dienen eisen te worden gesteld ten aanzien van de toegankelijkheid van opslagsystemen.

4. Gekeurde partijen dienen te worden afgeschermd volgens AP04, zodat zowel de kwaliteit als de kwantiteit niet meer wordt beïnvloed.
5. Als een opslagsysteem niet stofspecifiek is, dienen er procedures te zijn voor het schoonmaken bij wisseling van reststoffen.
6. Afhankelijk van hun aard worden reststoffen op productielocaties opgeslagen in bassins, vijvers, silo's, droogbedden, containers, bunkers, filters of kelders. Bepaalde vaste reststoffen worden verzameld op een hoop, die goed is afgescheiden van de directe omgeving door middel van bijvoorbeeld 'keerschotten'. Opslagssystemen worden onderscheiden in wel of geen contact met de bodem.